

Bruxelles, le 22 septembre 2015

SERVICE MACROBUDGETAIRE

**COMITÉ DE MONITORING
ACTUALISATION 2015-2016**

TABLE DES MATIÈRES

1.1	Synthese	4
1.2	Economische omgeving	11
2	ACTUALISATIE 2015 – RAMINGEN 2016	14
2.1	Federale overheid.....	14
2.1.1	Synthese	14
2.1.2	Fiscale ontvangsten	15
2.1.3	De niet-fiscale ontvangsten	22
2.1.4	Afdrachten van fiscale ontvangsten	24
2.1.5	Les dépenses primaires	26
2.1.6	De interestlasten	28
2.2	Sécurité sociale.....	31
2.2.1	Synthèse et solde SEC de la sécurité sociale	31
2.2.2	Le régime des salariés.....	35
2.2.3	Le statut social des indépendants	38
2.2.4	Les soins de santé	39
2.2.5	Organismes hors gestion globale	41
3	BIJLAGEN	43

Inleiding

Deze nota bevat een actualisatie van de ramingen voor 2015 en 2016 van de nota van het monitoringcomité van 9 juli 2015 op basis van de nieuwe cijfers van de economische begroting van 9 september 2015. Bedoeling van deze actualisatie is in eerste instantie om de impact van de economische begroting van september (of andere volumefactoren) op de ontvangsten en uitgaven weer te geven. De door de regering tijdens het begrotingsconclaaf van juli (notificatie MR 28 augustus 2015) genomen maatregelen en technische correcties werden niet in detail verwerkt in deze nota, maar als globale correcties opgenomen.

De economische begroting van september houdt geen rekening met de door de regering genomen maatregelen tijdens het begrotingsconclaaf van juli (notificatie MR 28 augustus 2015).

De regering heeft het monitoringcomité gevraagd om binnen een korte tijdsperiode deze actualisatie door te voeren. Daardoor is ze noodgedwongen beperkt gebleven tot de grote rubrieken van de ontvangsten en uitgaven.

Gezien de opgelegde timing was er weinig of geen tijd om de cijfergegevens te analyseren en eventueel verder te verfijnen.

1.1 Synthese

Werkwijze

In de voorliggende oefening werd een herraming doorgevoerd van de belangrijkste ontvangsten- en uitgavenstromen voor de begrotingsjaren 2015 en 2016.

Voor 2015 zijn in vergelijking met de oefening van juli nu de realisaties van een groter aantal maanden bekend. De ramingen zijn dan ook grotendeels gebaseerd op een benadering waarbij realisaties van de eerste maanden van het jaar worden doorgetrokken op jaarbasis of gecombineerd met een macro-economische benadering voor de resterende periode.

De ramingen voor 2016 zijn opgemaakt op basis van een klassieke, meer macro-economische ramingsmethode waarbij gebruik wordt gemaakt van de parameters zoals opgenomen in de economische begroting van 9 september.

Conform de vraag van de beleidscellen Eerste Minister en begroting, en overeenkomstig de economische begroting, werd voor de herraming van het vorderingensaldo geen rekening gehouden met de regeringsmaatregelen en technische correcties van het begrotingsconclaf van juli (notificaties van 28/08). Deze worden niet in detail verwerkt, maar als globale correctie opgenomen.

Raming van het nominaal en structureel saldo

Er werd in drie stappen gewerkt:

- i. In een eerste fase werden de nieuwe ramingen van de uitgaven- en ontvangstenstromen opgenomen zonder rekening te houden met de technische correcties en regeringsmaatregelen van het begrotingsconclaf van juli (notificaties van 28 augustus). In de ramingen van de niet-fiscale ontvangsten werd wel rekening gehouden met de 174 miljoen EUR aan ontvangsten uit de boetes opgelegd door het Auditoraat van de Belgische Mededingingsautoriteit aan een aantal bedrijven uit de grootdistributie en hun leveranciers. Dit bedrag wordt geneutraliseerd in de overgang naar het structureel saldo.

ii. In een tweede stap werden de technische correcties verwerkt zoals opgenomen in de conclaaf tabel. In principe werd elke lijn uit de conclaaf tabel overgenomen met uitzondering van de correctie voor :

- Accijnzen en bedrijfsvoorheffing (zou anders een dubbel telling zijn met ramingen financiën);
- Bpost (was reeds verwerkt in de ramingen van juli).

De verwerking van de technische correcties gebeurt ofwel in het nominaal saldo ofwel in de correctie voor éénmalige factoren. Dit laatste is het geval voor :

- De terugbetalingen in het kader van het arrest Tate en Lyle (werd in de nota monitoringcomité van juli niet in rekening gebracht als een eenmalige tegenvaller);
- Veiligheidsprovisie in 2015 (werd in de nota monitoringcomité van juli niet beschouwd als eenmalig conform de omschrijving die de Europese Commissie hanteert) .

iii. In de derde stap werden de conclaafmaatregelen toegevoegd. De voor 2016 gehanteerde raming wijkt af van deze uit de conclaaf tabel voor een bedrag van 200 miljoen EUR. Het monitoringcomité had immers de veiligheidsprovisie ten belope van 200 miljoen EUR in 2015 aanvankelijk doorgetrokken in zijn ramingen voor 2016. Aangezien de regering evenwel heeft beslist om deze provisie vanaf 2016 op te heffen, geeft dit een bijkomende verbetering van 200 miljoen EUR ten aanzien van het nominaal en structureel saldo.

In tabel 1 wordt zodoende achtereenvolgens de raming weergegeven van het nominaal en structureel saldo vóór en na technische correcties en regeringsmaatregelen. Tevens wordt aangeduid wat de impact is van de technische correcties en de regeringsmaatregelen op de verschillende componenten voor de bepaling van het structureel saldo. Ook geeft de tabel aan wat het verschil is tussen het geraamde structurele saldo en de vooropgestelde doelstelling/norm.

Toelichting bij de norm:

Bij de bepaling van de vooropgestelde doelstelling inzake structurele norm werd dezelfde methodiek toegepast zoals omschreven in het verslag van het monitoringcomité van juli. Dit houdt

concreet in dat vooreerst het structureel saldo voor 2014¹ werd geraamd om vervolgens de doelstelling voor de jaren 2015 en 2016 te bepalen rekening houdende met de in het stabiliteitsprogramma voorziene verbetering. Op het niveau van entiteit I heeft de regering er zich toe geëngageerd het structureel saldo te verbeteren met 0,62 % in 2015 en met 0,6 % in 2016.

Tabel 1: Het structureel saldo

Actualisatie 2015-2016 - Monitoringcomité september

	2015	2016	2015	2016	Verschil sept - jul		
	juli	juli	sept	sept	2015	2016	
in miljoen EUR / En millions EUR							
Geraamd vorderingensaldo	-9.379	-8.352	-9.081	-9.076	298	-724	Estimation du solde de financement
Impact éénmalige	1.085	-112	1.185	-131	100	-20	Impact one shot
Impact conjunctuur	-2.416	-1.998	-2.361	-2.283	55	-285	Impact conjuncture
Correctie voor transfers	-342	-112	-333	-129	8	-17	Correction pour transfers
Raming structureel saldo	-7.706	-6.130	-7.572	-6.532	134	-402	Estimation du solde structurel
<i>Doelstelling structureel saldo</i>	<i>-6.728</i>	<i>-4.369</i>	<i>-6.715</i>	<i>-4.356</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>Objectif solde structurel</i>
<i>Vershil</i>	<i>-978</i>	<i>-1.760</i>	<i>-857</i>	<i>-2.176</i>	<i>121</i>	<i>-415</i>	<i>Différence</i>

Impact technische correcties op saldi

	2015	2016	2015	2016	Verschil sept - jul		
	juli	juli	sept	sept	2015	2016	
in miljoen EUR / En millions EUR							
Geraamd vorderingensaldo			-95	-36	-95	-36	Estimation du solde de financement
Impact éénmalige			-300	0	-300	0	Impact one shot
Impact conjunctuur					0	0	Impact conjuncture
Correctie voor transfers					0	0	Correction pour transfers
Raming structureel saldo			205	-36	205	-36	Estimation du solde structurel

Impact regeringsmaatregelen op saldi

	2015	2016	2015	2016	Verschil sept - jul		
	juli	juli	sept	sept	2015	2016	
in miljoen EUR / En millions EUR							
Geraamd vorderingensaldo			540	1.756	540	1.756	Estimation du solde de financement
Impact éénmalige			0	0	0	0	Impact one shot
Impact conjunctuur					0	0	Impact conjuncture
Correctie voor transfers					0	0	Correction pour transfers
Raming structureel saldo			540	1.756	540	1.756	Estimation du solde structurel

Actualisatie 2015-2016 - na technische correcties en regeringsmaatregelen

	2015	2016	2015	2016	Verschil sept - jul		
	juli	juli	sept	sept	2015	2016	
in miljoen EUR / En millions EUR							
Geraamd vorderingensaldo	-9.379	-8.352	-8.637	-7.355	742	996	Estimation du solde de financement
Impact éénmalige	1.085	-112	885	-131	-200	-20	Impact one shot
Impact conjunctuur	-2.416	-1.998	-2.361	-2.283	55	-285	Impact conjuncture
Correctie voor transfers	-342	-112	-333	-129	8	-17	Correction pour transfers
Raming structureel saldo	-7.706	-6.130	-6.828	-4.812	879	1.318	Estimation du solde structurel
<i>Doelstelling structureel saldo</i>	<i>-6.728</i>	<i>-4.369</i>	<i>-6.715</i>	<i>-4.356</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>Objectif solde structurel</i>
<i>Vershil</i>	<i>-978</i>	<i>-1.760</i>	<i>-113</i>	<i>-456</i>	<i>866</i>	<i>1.305</i>	<i>Différence</i>

¹ Voor de correctie voor overdrachten werd er bij gebrek aan actualisatie van de HRF, de door de HRF berekende elasticiteit aangehouden, maar werd de output gap genomen zoals berekend door het Federaal Planbureau in september.

Tabel 2 geeft de raming weer van het structurele saldo vóór en na technische correcties en regeringsmaatregelen, uitgedrukt als percentage van het bbp.

Tabel 2: Het structureel saldo in % bbp

Actualisatie 2015-2016 - Monitoringcomité september

	2015	2016	2015	2016	Verschil sept - jul		
	juli	juli	sept	sept	2015	2016	
In % bbp / En % du pib							
Geraamd vorderingensaldo	-2,3	-2,0	-2,2	-2,2	0,1	-0,2	Estimation du solde de financement
Impact éénmalige	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	Impact one shot
Impact conjunctuur	-0,6	-0,5	-0,6	-0,5	0,0	-0,1	Impact conjuncture
Correctie voor transfers	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	Correction pour transfers
Raming structureel saldo	-1,9	-1,5	-1,8	-1,6	0,0	-0,1	Estimation du solde structurel
Doelstelling structureel saldo	-1,6	-1,0	-1,6	-1,0	0,0	0,0	Objectif solde structurel
Verschil	-0,2	-0,4	-0,2	-0,5	0,0	-0,1	Différence

Actualisatie 2015-2016 - na technische correcties en regeringsmaatregelen

	2015	2016	2015	2016	Verschil sept - jul		
	juli	juli	sept	sept	2015	2016	
In % bbp / En % du pib							
Geraamd vorderingensaldo	-2,3	-2,0	-2,1	-1,8	0,2	0,2	Estimation du solde de financement
Impact éénmalige	0,3	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	Impact one shot
Impact conjunctuur	-0,6	-0,5	-0,6	-0,5	0,0	-0,1	Impact conjuncture
Correctie voor transfers	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	Correction pour transfers
Raming structureel saldo	-1,9	-1,5	-1,7	-1,1	0,2	0,3	Estimation du solde structurel
Doelstelling structureel saldo	-1,6	-1,0	-1,6	-1,0	0,0	0,0	Objectif solde structurel
Verschil	-0,2	-0,4	0,0	-0,1	0,2	0,3	Différence

Aandachtspunten:

- In de herramingen werd rekening gehouden met de impact van de tot nu toe genomen maatregelen inzake migratie voor wat het begrotingsjaar 2015 betreft. Dit komt tot uiting in een verslechtering van het saldo van de ION voor een bedrag van 83,7 miljoen EUR. **Voor 2016 daarentegen werd er bij gebrek aan informatie over een politiek gevalideerde raming nog geen rekening gehouden met de budgettaire impact van de asiel- en migratiecrisis. Er moet van uitgegaan worden dat de impact op de uitgaven substantieel zal zijn, maar moeilijk in te schatten op dit ogenblik.**
- De door de FOD Financiën gehanteerde raming van de fiscale ontvangsten en dan vooral van de voorafbetalingen voor 2015 kan maar gehaald worden indien de voorafbetalingen voor de rest van het jaar een stijging optekenen van 23 % t.o.v. vorig jaar wat een optimistische hypothese lijkt.

- Met betrekking tot de afdrachten aan de deelstaten werden de gehanteerde parameters door de FOD Financiën nog niet meegedeeld **waardoor een aantal correcties (correctie voor transferten en éénmalige correctie ingevolge de autonomiefactor) niet konden geactualiseerd worden.**
- De nieuwe technische ramingen van het RIZIV worden kort toegelicht in deze nota, maar zijn als dusdanig niet verwerkt in de cijfers (de impact is vrij beperkt zie punt 2.2.4).
- Bij een meer gedetailleerde analyse van de cijfers inzake beheersenvoloppes voor 2016 van de sociale parastatalen zoals doorgegeven door de globale beheren (en hier verwerkt) is gebleken dat voor bepaalde instellingen reeds rekening gehouden werd met de impact van nieuwe initiatieven voor een totaal bedrag dat voorlopig bepaald werd op 34,6 miljoen EUR (zie deel 2.2).

Bespreking:

Het vorderingensaldo voor entiteit I vóór technische correcties en regeringsmaatregelen wordt voor 2015 herhaald naar een tekort van 9.081 miljoen EUR. Dit is een verbetering met 298 miljoen EUR ten opzichte van de ramingen in juli.

Voor 2016 daarentegen wordt een verslechtering van het vorderingensaldo geraamd met 724 miljoen EUR ten opzichte van de situatie in juli. Het vorderingensaldo wordt voor 2016 immers herhaald op een tekort van 9.076 miljoen EUR tegenover een tekort van 8.352 miljoen EUR in juli.

Vóór technische correcties en regeringsmaatregelen wordt het structureel saldo voor 2015 geraamd op -7.572 miljoen EUR. Dit geeft een tekort van 857 miljoen EUR ten opzichte van de vooropgestelde doelstelling van -6.715 miljoen EUR. Voor 2016 wordt het structureel saldo geraamd op -6.532 miljoen EUR, hetzij een tekort van 2.176 miljoen EUR ten opzichte van de norm van -4.356 miljoen EUR.

De impact van de conjunctuur (output gap) werd voor zowel 2015 als 2016 geraamd aan de hand van de geactualiseerde ramingen van het Federaal Planbureau. Voor 2015 is de impact van de

conjunctuur op het saldo iets minder negatief (55 miljoen EUR) terwijl voor 2016 de negatieve impact toeneemt met 285 miljoen EUR.

In overeenstemming met het advies van de Hoge Raad van Financiën van maart 2015 werd ook rekening gehouden met een correctie voor overdrachten. Aangezien de HRF geen actualisatie van deze factor heeft kunnen doen, werd ervoor gekozen om de door de HRF berekende elasticiteit aan te houden, maar werd de output gap genomen zoals berekend door het Federaal Planbureau in september.

Rekening houdende met de in de herraamingen reeds meegenomen technische correcties (zie supra), bedragen de resterende mee te nemen correcties voor de bepaling van het vorderingensaldo -95 miljoen EUR in 2015 en -36 miljoen EUR in 2016. Tabel 3 geeft een overzicht.

Tabel 3: Overige technische correcties met impact op vorderingensaldo

	2015	2016	2015-2016
- <i>Interruption de carrière secteur public</i>	-0,5	-0,4	-0,9
- <i>Allocations de chômage - révision du calcul</i>		7	7
- <i>Suppression bonus pension</i>	0,1		0,1
- <i>Sous-utilisation dépenses primaires</i>		9	9
- <i>Communauté germanophone</i>		-7	-7
- <i>Economies IPSS - CB2015</i>		7,5	7,5
- <i>Fonds de résolution</i>		142	142
- <i>Dexia Holding</i>	-0,3		-0,3
- <i>Astrid S.A.</i>		2,8	2,8
- <i>Fonds RER</i>		48,5	48,5
- <i>Apetra</i>		-32,5	-32,5
- <i>ONDRAF</i>	7,8		7,8
- <i>Pool parastataux</i>		7	7
- <i>Rente nucléaire (inclus Doel 1 et 2)</i>	-205	-50	-255
- <i>Redevance sur les sites non utilisés</i>	100	-80	20
- <i>Economies IPSS - B2015</i>	2,9	5,5	8,4
	-95	59	-36

Tevens dient er een correctie te gebeuren ten belope van -300 miljoen EUR aan éénmalige maatregelen die de regering heeft beslist in het kader van de technische correcties en die zodoende een positieve impact hebben op het structureel saldo. Het gaat om de terugbetalingen inzake het arrest Tate en Lyle (100 miljoen EUR) en de éénmalige maatregelen met betrekking tot de veiligheidsprovisie (200 miljoen EUR).

Vervolgens worden de beslissingen toegevoegd die de regering heeft genomen tijdens het begrotingsconclaaf van juli (notificaties van 28 augustus), inclusief het 2de pakket aan maatregelen inzake tax-shift en de desbetreffende financiering. Voor 2016 dient hierbij opgemerkt te worden dat het monitoringcomité de veiligheidsprovisie ten belope van 200 miljoen EUR aanvankelijk had doorgetrokken in zijn herraamingen. Aangezien de regering evenwel heeft beslist om deze provisie vanaf 2016 op te heffen, geeft dit een bijkomende verbetering van 200 miljoen EUR ten aanzien van het nominaal en structureel saldo.

Uiteindelijk wordt het structureel saldo na technische correcties en regeringsmaatregelen herraamd op een tekort van 6.828 miljoen EUR in 2015 en een tekort van 4.812 miljoen EUR in 2016. Ten opzichte van de vooropgestelde doelstelling van respectievelijk -1,6 % bbp en -1,0 % bbp betekent dit een geraamd tekort van 113 miljoen EUR in 2015 en van 456 miljoen EUR in 2016.

1.2 Economische omgeving

De macro-economische parameters zijn afkomstig uit de economische begroting zoals deze door het Federaal Planbureau op 9 september 2015 werden gepubliceerd. De Belgische economische ontwikkelingen hangen nauw samen met de mondiale en Europese economische situatie. Daarom wordt eerst kort ingegaan op de internationale context en de hypothesen gehanteerd door het Federaal Planbureau.

De internationale economische context

De ramingen van het Federaal Planbureau gaan uit van een groei op mondiaal vlak, maar wel met een belangrijke vertraging in de opkomende landen. Dit laatste is een gevolg van de afkoeling van de Chinese economie. De groei op wereldvlak wordt gedragen door een belangrijke groeistijging in de Verenigde Staten. Het Planbureau voorziet een groei van 2,4 % in 2015 en van 2,6 % in 2016 voor de Verenigde Staten. Ook het Verenigd Koninkrijk zou een sterke groei kennen van respectievelijk 2,5 % en 2,4 %. De Japanse economie zou aantrekken na een negatieve groei in 2014 met groeicijfers van 0,8 % in 2015 en van 1,5 % in 2016.

Het Federaal Planbureau benadrukt dat het internationale scenario onzeker blijft. Een renteverhoging van de Amerikaanse centrale bank voor het jaareinde zou een rem op de economische ontwikkeling kunnen zijn. De evolutie in China is onzeker en een harde landing is niet uitgesloten. Ook blijven de Europese landen kampen met zeer hoge schulden. De politiek van kwantitatieve versoepeling van de ECB zou nog tot september 2016 aanhouden maar wat daarna zal gebeuren, is nog onduidelijk. Daarenboven zijn de prijzen van grondstoffen en energie zeer laag. De olieprijs wordt geschat op ongeveer 50 USD per vat voor 2015 en 2016, terwijl deze in 2014 nog dubbel zo hoog was.

De ramingen van het Federaal Planbureau van september 2015 zijn licht negatiever dan de ramingen van juni 2015. Voor de eurozone verwacht het Federaal Planbureau in juni nog groeicijfers van 1,5 % in 2015 en 1,8 % in 2016. In de economische begroting van september, als gevolg van de meer uitgesproken groeivertraging van de opkomende economieën en op basis van relatief slechte cijfers voor het tweede kwartaal in de meeste lidstaten, gaat het FPB uit van een economische groei van 1,4 % in 2015 en 1,7 % in 2016 in de eurozone.

De economie in België

Voor België verwacht het Federaal Planbureau een economische groei die lager ligt dan het gemiddelde van de eurozone. De Belgische economie zou met 1,2 % groeien in 2015 en met 1,3 % in 2016. Voor 2015 is deze groei vooral het gevolg van de sterke binnenlandse vraag (toename van 1,9 %) en de investeringsgroei (stijging van 2,7 %). Voor 2016 komt de groei vooral van de netto-uitvoer.

In augustus lag het consumentenvertrouwen opnieuw iets lager dan in de maanden mei en juni. Vooral bekommernissen om de economische situatie in België en de financiële situatie van de gezinnen lagen aan de basis van deze observatie. Ook het ondernemersvertrouwen blijft relatief laag en nam in augustus nog af.

De inflatie, gemeten aan de hand van het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen, zou uitkomen op 0,4 % in 2015 en op 1,2 % in 2016. De gezondheidsindex zou in 2015 met 0,9 % toenemen en in 2016 met 1,2 %. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de maatregelen met betrekking tot de verhoging van de btw op elektriciteit voor huishoudelijk gebruik die de regering recent heeft beslist.

Volgens de economische begroting van september 2015 zou de werkgelegenheidsgraad in 2015 uitkomen op 64,2 % en vervolgens stijgen tot 64,6 % in 2016. Dit is een gevolg van een positieve evolutie in de marktsector waar de uurloonkosten slechts in zeer beperkte mate zouden toenemen. De werkgelegenheid in 2015 zou volgens de laatste ramingen stijgen met 28 800 arbeidsplaatsen en ook in 2016 verder toenemen met 32 900 arbeidsplaatsen. Hierdoor zou de werkloosheid in 2016 afnemen van 8,5 % tot 8,3 % volgens de definitie van Eurostat.

Tabel 4: Macro-economische parameters voor België volgens de economische begroting

Wijzigingspercentages in volume, tenzij anders vermeld	Juni 2015 Juin 2015		September 2015 Septembre 2015	
	2015	2016	2015	2016
Consumptieve bestedingen van de particulieren	1,5	0,9	1,9	0,6
Consumptieve bestedingen van de overheid	0,5	0,8	0,3	0,7
Brutovorming van vast kapitaal	0,1	2,4	2,7	-0,3
(a) Bedrijfsinvesteringen	-0,7	3,2	2,8	-0,8
(b) Overheidsinvesteringen	6	0,3	7,2	0,1
(c) Investerings in woongebouwen	-0,2	1,3	0,2	1,1
Totaal van de nationale bestedingen	1	1,2	1,9	0,5
Uitvoer van goederen en diensten	3,4	4,6	3,4	4,2
Invoer van goederen en diensten	3,1	4,4	4,2	3,3
Netto-uitvoer (bijdrage tot de groei van het bbp)	0,3	0,3	-0,6	0,9
Bruto binnenlands product	1,2	1,5	1,2	1,3
Nationaal indexcijfer der consumptieprijzen	0,4	1,4	0,4	1,2
Gezondheidsindex	0,7	1,2	0,9	1,2
Reël beschikbaar inkomen van de particulieren	1,2	0,5	1,1	0,5
Spaarquote van de particulieren (in % van het beschikbaar inkomen)	14,2	13,9	13,9	13,8
Evolutie werkgelegenheid (in duizendtallen)	24,8	35	28,8	32,9
Werkgelegenheidsgraad (in %)	64,1	64,5	64,2	64,6
Werkloosheidsgraad (Eurostatstandaard, in %)	8,4	8,3	8,5	8,3
Werkloosheidsgraad (definitie FPB, in %)	12,1	11,9	11,9	11,6
Saldo lopende rekening (betalingsbalans, in % van het bbp)	2,6	2,4	3,7	4,4

2 Actualisatie 2015 – ramingen 2016

2.1 Federale overheid

2.1.1 Synthese

Tabel 5 geeft de belangrijkste lijnen weer voor het berekenen van het vorderingensaldo voor de federale overheid.

Tabel 5: Vorderingensaldo federale overheid

	In miljoen EUR						In %		
	En millions EUR						En %		
	2015 Mon. juli -	2015 Mon. sept -	2016 Mon. juli -	2016 Mon. sept -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	
Mon. juillet (1)	Mon. sept (2)	Mon. juillet (3)	Mon. sept (4)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)		
Fiscale ontvangsten	107 267	107 120	110 674	109 633	- 146	- 1 040	- 0,1	- 0,9	Recettes fiscales
Fiscale overdrachten (-)	-54 781	-54 805	-55 517	-55 464	- 24	53	0,0	0,1	Transferts fiscaux (-)
Fiscale middelen	52 485	52 315	55 156	54 169	- 170	- 987	- 0,3	- 1,8	Moyens fiscaux
Niet-fiscale middelen	4 433	4 621	3 657	3 673	188	15	4,2	0,4	Moyens non-fiscaux
Middelen	56 918	56 936	58 814	57 842	18	- 972	0,0	- 1,7	Recettes Voies et Moyens
Interestlasten (-)	-10 728	-10 711	-10 529	-10 424	17	105	0,2	1,0	Charges d'intérêts (-)
Primaire uitgaven departementen (-)	-52 141	-52 114	-53 403	-53 490	26	- 87	0,1	- 0,2	Dépenses primaires des départements (-)
Uitgave vrijstellingen BV (-)	-3 063	-3 063	-3 444	-3 444	0	0	0,0	0,0	Dép. dispenses précompte pr. (-)
Primair saldo instellingen	193	109	9	9	- 84	0	- 43,4	0,0	Solde primaire organismes
Onverdeelde overgangscorrecties	33	33	45	45	0	0	0,0	0,0	Corrections de passage non ventilé
Vorderingensaldo federale overheid	-8 788	-8 810	-8 509	-9 463	- 22	- 954	- 0,2	- 11,2	Solde de financement pouvoir fédéral
% bbp	-2,1	-2,2	-2,0	-2,3	0,0	-0,2	- 0,4	- 11,5	% PIB

De bespreking van de belangrijkste wijzigingen per rubriek worden hierna besproken.

Voor wat het saldo van de ION betreft, werden de verschillende technische correcties uit de conclaftabel niet meegenomen in de ramingen. De enige correctie die werd doorgevoerd heeft betrekking op Fedasil. Als gevolg van de recente regeringsbeslissingen inzake de opvang van vluchtelingen heeft Fedasil de machtiging om zijn reserves aan te spreken ten belope van 83,7 miljoen EUR in 2015. Dit heeft een negatieve impact op het ESR-saldo.

2.1.2 Fiscale ontvangsten

De ramingen van de fiscale ontvangsten werden voor de belangrijkste belastingsoorten herzien door de studiedienst Financiën (cfr. nota SED/CV-TL/2015/353). Behalve de impact van de evolutie van het referentietarief voor de aftrek van risicokapitaal werd de aanvullende impact van maatregelen niet herzien.

De tijdens het conclaaf besliste technische correcties in verband met de accijnzen en bedrijfsvoorheffing zijn nu impliciet verwerkt in de herramingen van de betrokken belastingcategorieën.

Tabel 6: De fiscale ontvangsten 2015 en 2016 (ESR)

	In miljoen EUR						In %		
	En millions EUR						En %		
	2015 Mon. juli -	2015 Mon. sept -	2016 Mon. juli -	2016 Mon. sept -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	
Mon. juillet (1)	Mon. sept (2)	Mon. juillet (3)	Mon. sept (4)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)		
Accijnscompenserende belasting	0	0	0	0	0	0			Taxe compensatoire des accises
Roerende voorheffing	4 407	4 407	4 590	4 590	0	0	0,0	0,0	Précompte mobilier
dividenden	2 376	2 376	2 407	2 407	0	0	0,0	0,0	dividendes
andere	2 208	2 208	2 259	2 259	0	0	0,0	0,0	autres
kohieren	- 221	- 221	- 120	- 120	0	0	0,0	0,0	rôles
woonstaatheffing	44	44	44	44	0	0	0,0	0,0	prélèvement État de résidence
Bijdrage op hoge vermogensinkomens	0	0	0	0	0	0			Cotisation sur les hauts revenus du patrimoine
Werknemersparticipatie	23	23	24	24	0	0	0,0	0,0	Participation des travailleurs
Voorafbetalingen	11 491	11 104	12 449	11 724	- 387	- 725	- 3,4	- 5,8	Versements anticipés
Kohieren	- 667	- 667	- 363	- 773	0	- 410	0,0	- 112,8	Rôles
vennootschappen	4 075	4 075	4 466	4 208	0	- 258	0,0	- 5,8	sociétés
natuurlijke personen	- 5 029	- 5 029	- 5 066	- 5 218	0	- 152	0,0	- 3,0	personnes physiques
belasting der niet-inwoners	287	287	237	237	0	0	0,0	0,0	impôt des non-résidents
Bedrijfsvoorheffing	46 276	46 577	46 909	47 079	301	171	0,6	0,4	Précompte professionnel
bron	45 897	46 198	46 516	46 687	301	171	0,7	0,4	source
kohieren	379	379	392	392	0	0	0,0	0,0	rôles
Niet-geregionaliseerde diversen	321	321	331	331	0	0	0,0	0,0	Divers non régionaux
Directe belastingen	61 853	61 767	63 940	62 975	- 86	- 964	- 0,1	- 1,5	Impôts directs
Accijnzen	8 163	8 180	8 325	8 339	17	14	0,2	0,2	Accises
Btw	30 170	30 158	31 140	31 075	- 13	- 65	0,0	- 0,2	TVA
zuivere	27 910	27 898	28 765	28 699	- 13	- 65	0,0	- 0,2	pure
diverse rechten en taksen	2 260	2 260	2 375	2 375	0	0	0,0	0,0	droits et taxes divers
Niet-geregionaliseerde registratierechten	130	130	134	134	0	0	0,0	0,0	Droits d'enregistrement non régionaux
Niet-geregionaliseerde diversen en boeten	981	981	1 175	1 175	0	0	0,0	0,0	Divers et amendes non régionaux
Regularisatie	203	111	0	0	- 92	0	- 45,5		Regularisation
Totaal excl. belastingen geheel geïnd voor derden	101 500	101 326	104 713	103 698	- 174	- 1 015	- 0,2	- 1,0	Total, impôts entièrement encaissés pour des tiers exclus
<u>Belastingen geheel geïnd voor derden</u>									<u>Impôts entièrement encaissés pour des tiers</u>
Gewestelijke belastingen	3 539	3 539	3 610	3 610	0	0	0,0	0,0	Impôts régionaux
Verkeersbelasting	140	140	142	142	0	0	0,0	0,0	Taxe de circulation
Belasting op inverkeerstelling	46	46	48	48	0	0	0,0	0,0	Taxe de mise en circulation
Eurovignet	65	65	68	68	0	0	0,0	0,0	Eurovignette
Belasting op spelen en weddenschappen	66	66	70	70	0	0	0,0	0,0	Taxe sur les jeux et paris
Automatische ontspanningstoestellen	45	45	46	46	0	0	0,0	0,0	Appareils automatiques de divertissement
Onroerende voorheffing	55	55	57	57	0	0	0,0	0,0	Précompte immobilier
Geregionaliseerde boeten directe bel.	1	1	1	1	0	0	0,0	0,0	Amendes reg. impôts directs
Geregionaliseerde registratierechten	1 703	1 703	1 769	1 769	0	0	0,0	0,0	Droits d'enregistrement régionalisés
Geregionaliseerde boeten indirecte bel.	221	221	221	221	0	0	0,0	0,0	Amendes reg. impôts indirects
Successierechten	1 197	1 197	1 189	1 189	0	0	0,0	0,0	Droits de succession
Douanerechten	2 228	2 256	2 350	2 325	27	- 25	1,2	- 1,1	Droits de douane
Totaal incl. belastingen geheel geïnd voor derden (uitgez. opcentiemen)	107 267	107 120	110 674	109 633	- 146	- 1 040	- 0,1	- 0,9	Total, impôts entièrement encaissés pour des tiers inclus (impôts additionnels exclus)

Tabel 7: De overgang tussen kas en ESR

	In miljoen EUR			
	-			
	En millions EUR			
	2015	2015	2016	2016
	Mon. juli	Mon. sept	Mon. juli	Mon. sept
	-	-	-	-
	Mon. juillet	Mon. sept	Mon. juillet	Mon. sept
	(1)	(2)	(3)	(4)
ESR-basis Financiën	107 267	107 120	110 674	109 633
vrijstellingen BV	3 063	3 063	3 444	3 444
federale ESR-correctie excl. vrijstellingen BV	-1 402	-1 204	- 147	- 164
niet-federale ESR-correctie	- 1	- 1	6	6
kasbasis	105 607	105 262	107 370	106 347

De ramingen van de totale fiscale ontvangsten op ESR-basis voor **2015** werden door de studiedienst van de FOD Financiën verlaagd met 146 miljoen EUR ten opzichte van het monitoringverslag van juli.

Deze ramingen zijn gebaseerd op de kasontvangsten na 7 maanden en de economische begroting van september. Het vorige verslag was gebaseerd op de kasontvangsten na 5 maanden en de economische begroting van juni.

De grootste verschillen situeren zich bij de voorafbetalingen (-387 miljoen EUR) en de bedrijfsvoorheffing (+301 miljoen EUR).

De voorafbetalingen worden na de herraming van juli nogmaals naar beneden toe herzien omdat ook de ontvangsten van de 2de schijf onder de verwachtingen bleef. Gezien sterke twijfels over de impact van de evolutie van het referentietarief voor de aftrek van risicokapitaal op de voorafbetalingen werd de verrekening hiervan aangepast. De impact wordt niet langer verwerkt als een maatregel, maar als een technische correctie. Bovendien wordt de geraamde impact (berekend volgens de oude methode) slechts voor de helft opgenomen (zie tabel 8). Voor de maatregelen vervat in de programmawet van 10 augustus wordt verwacht dat de geraamde impact nog volledig zal worden gerealiseerd in de laatste 2 schijven. Om het geraamd bedrag aan

voorafbetalingen te behalen, moet er voor de rest van het jaar een groei van circa 23% gerealiseerd worden.

De stijging bij de bedrijfsvoorheffing kan worden verklaard door gunstigere realisaties van het 2de trimester in ESR-termen.

De andere wijzigingen betreffen douanerechten (+27 miljoen EUR), accijsrechten (+17 miljoen EUR), btw (-13 miljoen EUR) en fiscale regularisatie (-92 miljoen EUR). Voor de fiscale regularisatie zijn de cijfers gebaseerd op de realisaties voor de eerste 8 maanden.

De ramingen van de totale fiscale ontvangsten op ESR-basis voor **2016** werden door de studiedienst van de FOD Financiën verlaagd met 1.040 miljoen EUR.

Deze ramingen zijn gebaseerd op de verlaagde ontvangsten 2015 en de economische begroting van september.

De verschillen situeren zich bij de voorafbetalingen (-725 miljoen EUR), kohieren vennootschappen (-258 miljoen EUR), kohieren natuurlijke personen (-152 miljoen EUR), bedrijfsvoorheffing(+171 miljoen EUR) en btw (-65 miljoen EUR).

Het in rekening brengen van de impact van de evolutie van het referentietarief voor de aftrek van risicokapitaal op de voorafbetalingen en kohieren werd net als voor 2015 aangepast (op nul gezet als maatregel en voor de helft van het theoretisch bedrag opgenomen als technische correctie).

Tabel 8: Aanvullende weerslag maatregelen en technische correcties 2016

1. IPP

Précompte professionnel	revenus 2016
Augmentation des charges forfaitaires	-450,0
Werkbonus fiscal: hausse du taux 2015 (7 mois en 2016)	-44,2
Werkbonus fiscal: hausse du taux de 17,81% à 28,03%	-96,1
Werkbonus fiscal: hausse du taux de 28,03% à 33,14%	
Total en Pr P	-590,3

	2015	2016
Mesures dispenses de précompte professionnel	-24,0	-360,0

Rôles IPP	revenus 2014	revenus 2015
Dépenses fiscales	-74,3	78,1
Non indexation des dépenses fiscales	66,4	
Second pilier pensions indépendants	-17,3	
Total rôles IPP	-25,2	78,1
Part dans l'année t+1	-14,4	47,5
Part dans l'année t+2	-10,9	30,6
Part en t	56,93%	60,82%
Part en t+1	43,07%	39,18%

2. Isoc

	2016
Evolution du taux de déduction pour capital à risque (VA et rôles soc)	pm
Effet en VA soc	
Effet en rôles (SEC)	
Réserve de liquidation (VA soc) - one shot	0
Assujettissement des intercommunales à l'impôt des sociétés (VA soc)	10

3. TVA et accises

	2016
Harmonisation de la base TVA (TVAP)	190
Indexation des accises dont impact	31,0
en accises	25,6
en TVA	5,4
Majoration des accises sur le tabac dont impact	75,0
en accises	62,0
en TVA	13,0
Cliquet pour les accises sur le diesel dont impact	100,0
en accises	82,7
en TVA	17,4
Taux réduit "accord de branche" - Accises	1,5

4. Mesures mixtes

	2016
Lutte contre la fraude fiscale dont impact en rôles sociétés	75
TVAP	25
	50

5. Glissements et facteurs techniques

Glissements et facteurs techniques: prévision 2016	
Glissements et facteurs techniques devant corriger les recettes 2015	
TVA: neutralisation perception exceptionnelle en 2015	-150
VA sociétés: provision en versements anticipés	387
Glissements et facteurs techniques devant corriger les recettes 2016	
VA sociétés: provision en versements anticipés	327

6. Impacts des mesures par poste de recettes fiscales

Tot/impôt	2016
TVA	275,7
Accises	171,8
VA soc	10,0
Rôles soc	25,0
PrP	-590,3
Rôles PP	36,6

Tabel 9: Detail macro-economische raming

(In miljoen EUR, tenzij anders vermeld)			
	2014 Verwezen- lijkingen	2015 Herraming	2016 Verwachte ontvangsten
1. Personenbelasting "ESR"			
1.1. Globale PB-opbrengst, aanslagjaar t+1			
Nominale toename van het globaal inkomen	1,5 %	1,4 %	1,6 %
Inflatie voorgaand jaar (t-1)	1,1 %	0,3 %	0,4 %
Reële groeivoet	0,4 %	1,0 %	1,2 %
Groei globale PB-opbrengst, excl. maatregelen en verschuivingen	1,7 %	1,7 %	2,0 %
Globale PB-opbrengst bij lopende wetgeving	41 377,3	41 744,7	42 058,7
Idem groeivoet	1,5 %	0,9 %	0,8 %
Bijkomende weerslag van de maatregelen (excl. indexering)	- 63,2	- 345,6	- 524,4
Globale PB-opbrengst bij wetgeving t-1	41 440,6	42 090,3	42 583,1
1.2 Bedrijfsvoorheffing "ESR"			
Nominale loonstijging	1,2 %	1,0 %	1,5 %
Nominale groei van de sociale uitkeringen	2,3 %	1,8 %	1,6 %
Inflatie voorgaand jaar (t-1)	1,1 %	0,3 %	0,4 %
Reële groei van de reële lonen	0,0 %	0,7 %	1,1 %
Reële groei van de uitkeringen	1,2 %	1,5 %	1,2 %
Groei bedrijfsvoorheffing, excl. maatregelen en verschuivingen	2,1 %	2,1 %	2,3 %
Bedrijfsvoorheffing "ESR" bij lopende wetgeving	46 178,3	46 576,8	47 079,4
Maatregelen (excl. indexering van de belastingsschalen en vrijstellingen)	1,7 %	0,9 %	1,1 %
	-38,0	-473,7	-590,3
Bedrijfsvoorheffing "ESR" bij wetgeving t-1	46 216,3	47 050,6	47 669,7
		1,8%	1,3%
1.3 Voorafbetalingen personenbelasting			
Voorafbetalingen bij lopende wetgeving	1 503,7	1 595,7	1 626,4
Bijkomende weerslag van de maatregelen (excl. indexering)		57,5	
Voorafbetalingen personenbelasting bij wetgeving t-1	1 503,7	1 538,2	1 626,4
1.4 Kohieren PB "ESR"			
Saldo vastgestelde rechten bij wetgeving t-1	-6 279,4	-6 498,4	-6 713,0
Inachtneming van de vorige aanslagjaren en van de niet-geïnde rechten	-4 957,0	-5 129,9	-5 299,3
Kohieren PB bij wetgeving t-1	-4 624,9	-4 839,7	-5 255,0
Bijkomende weerslag van de maatregelen (excl. indexering), vorig aanslagjaar			- 10,9
Bijkomende weerslag van de maatregelen (excl. indexering), lopend aanslagjaar			47,5
Bijkomende weerslag van de maatregelen excl. globale opbrengst			0,0
Verschuivingen en diverse factoren			
Kohieren PB bij lopende wetgeving	-4 480,9	-5 028,9	-5 218,4
2. Vennootschapsbelasting "ESR"			
<i>Verklarende variabelen</i>			
Primair inkomen van de vennootschappen	56 442,1	60 293,2	64 823,5
Groeivoet	2,0 %	6,8 %	7,5 %
Winstgevendheid	0,301	0,313	0,327
Groeivoet	0,7 %	4,0 %	4,4 %
Groei van de ontvangsten bij ongewijzigde wetgeving	-2,5%	1,9%	2,7%
<i>Maatregelen en verschuivingen</i>			
Bijkomende weerslag maatregelen			35,0
Verschuivingen en diverse factoren "t-1"			
Verschuivingen en diverse factoren "t"		387,0	327,0
Ontvangsten Ven.B "ESR"	12 148,2	14 032,1	14 766,0
Verwachte groei van de ontvangsten	0,0	15,5%	5,2%
<i>Waarvan</i>			
Voorafbetalingen vennootschappen	8.467,9	9.508,5	10.097,5
Kohieren vennootschappen	3.180,9	4.075,2	4.208,2
Roerende voorheffing vennootschappen	499,4	448,3	460,2
3. Btw "ESR"			
<i>Verklarende variabelen</i>			
Macro-economische grondslag	253 868,0	259 216,0	263 614,0
Uitvoer jaar "t" en eerste kwartaal "t+1"	419 323,0	429 695,0	447 726,0
Uitvoer 4e kwartaal "t-1" tot en met 3e kwartaal "t"	335 748,0	338 821,0	351 402,0
<i>Idem, groeivoet</i>			
Macro-economische grondslag	1,9 %	2,1 %	1,7 %
Uitvoer jaar "t" en eerste kwartaal "t+1"	2,3 %	2,5 %	4,2 %
Uitvoer 4e kwartaal "t-1" tot en met 3e kwartaal "t"	38,5 %	0,9 %	3,7 %
Groei van de ontvangsten, excl. maatregelen en verschuivingen	-17,2 %	3,3 %	2,4 %
<i>Maatregelen en verschuivingen</i>			
Bijkomende weerslag maatregelen			275,7
Verschuivingen en diverse factoren "t-1"			-150,0
Verschuivingen en diverse factoren "t"			
Ontvangsten btw	27 510,4	27 897,8	28 699,5
Verwachte groei van de ontvangsten	1,11%	1,41%	2,87%
4. Accijnzen "ESR"			
<i>Verklarende variabelen</i>			
Gezinsconsumptie tegen constante prijzen (groei)	1,3 %	2,0 %	0,6 %
Aandeel van tabak en diesel in gezinsconsumptie (groei)	-1,0 %	-3,4 %	-1,0 %
Groei van de ontvangsten, excl. maatregelen en verschuivingen	0,23%	-0,46%	-0,16%
<i>Maatregelen en verschuivingen</i>			
Bijkomende weerslag van de maatregelen			171,8
Verschuivingen en diverse factoren "t-1"			
Verschuivingen en diverse factoren "t"			
Ontvangsten accijnzen	7 880,2	8 180,3	8 339,1
Verwachte groei van de ontvangsten	3,68%	3,81%	1,94%

2.1.3 De niet-fiscale ontvangsten

De niet-fiscale ontvangsten in het verslag van het monitoringcomité van juli hielden geen rekening met een dividend van Royal Park Investments ten bedrage van 14 miljoen EUR dat ontvangen werd in juni. Dit werd wel verwerkt in de hier gebruikte cijfers voor 2015 (artikel 28.20.01 bij de Thesaurie).

Er werd nu ook rekening gehouden met de éénmalige ontvangst voor 2015 ten gevolge boetes voor een totaalbedrag van 174 miljoen EUR opgelegd door het Auditoraat van de Belgische Mededingingsautoriteit aan een aantal bedrijven uit de grootdistributie en hun leveranciers, in tegenstelling tot in het verslag van juli. Dit is (voorlopig?) verwerkt bij de lopende ontvangsten van de FOD Financiën.

Verder werd ook het bedrag voor de inningskosten terugbetaald door de EU, aangepast voor 2016. Het bedrag dat wordt ingeschreven op artikel 16.13.01 bij de Thesaurie bedraagt nu 223 miljoen EUR op basis van gegevens van de Permanente Vertegenwoordiging, ten opzichte van 208 miljoen EUR in het verslag van juli.

Daarnaast werden geen andere aanpassingen doorgevoerd ten opzichte van het monitoringverslag van juli. De technische aanpassingen en maatregelen voor wat de niet-fiscale ontvangsten betreft, zoals bepaald op het conclaaf van juli, zijn dus niet verwerkt in de cijfers gebruikt in deze nota.

De niet-fiscale ontvangsten stijgen aldus voor 2015 met 188 miljoen EUR in vergelijking met de nota van het monitoringcomité van juli. Voor 2016 is er een toename van 15 miljoen EUR.

Volgende tabel geeft een overzicht van de niet-fiscale ontvangsten:

Tabel 10: De niet-fiscale ontvangsten

FOD/Departementen	In miljoen EUR - En millions EUR						In % - En %		SPF/Départements
	2015 Mon. juli -	2015 Mon. sept -	2016 Mon. juli -	2016 Mon. sept -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	
	Mon. juillet (1)	Mon. sept (2)	Mon. juillet (3)	Mon. sept (4)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	
Kanselarij van de Eerste Minister	4	4	4	4	0	0	0,0	0,0	Chancellerie du Premier Ministre
Budget en Beheerscontrole	1	1	1	1	0	0	0,0	0,0	Budget et Contrôle de la Gestion
P & O	1	1	1	1	0	0	0,0	0,0	P & O
Justitie	68	68	64	64	0	0	0,0	0,0	Justice
Binnenlandse Zaken	54	54	50	50	0	0	0,0	0,0	Intérieur
Buitenlandse Zaken	153	153	147	147	0	0	0,0	0,0	Affaires étrangères
Landsverdediging	59	59	49	49	0	0	0,0	0,0	Défense
Federale Politie en geïntegreerde werking	62	62	62	62	0	0	0,0	0,0	Police fédérale et fonctionnement intégré
Financiën	4 274	4 462	3 100	3 115	188	15	4,4	0,5	Finances
Regie der Gebouwen	0	0	0	0	0	0			Régie des Bâtiments
Werkgelegenheid, Arbeid & Sociaal Overleg	2	2	2	2	0	0	0,0	0,0	Emploi, Travail et Concertation sociale
Sociale Zekerheid	25	25	10	10	0	0	0,0	0,0	Sécurité sociale
Volksgezondheid	19	19	19	19	0	0	0,0	0,0	Santé publique
Economie, Middenstand en Energie	122	122	95	95	0	0	0,0	0,0	Économie, Classes moyennes et Énergie
Mobiliteit en Vervoer	460	460	453	453	0	0	0,0	0,0	Mobilité et Transports
Maatschappelijke integratie	12	12	14	14	0	0	0,0	0,0	Intégration sociale
Wetenschapsbeleid	0	0	1	1	0	0	0,0	0,0	Politique scientifique
Niet-fiscale ontvangsten	5 316	5 504	4 072	4 087	188	15	3,5	0,4	Recettes non fiscales
waarvan lopende ontvangsten	3 802	3 990	3 181	3 196	188	15	5,0	0,5	dont recettes courantes
waarvan kapitaalontvangsten	1 514	1 514	891	891	0	0	0,0	0,0	dont recettes de capital
Afgestane niet-fiscale ontvangsten	24	24	23	23	0	0	0,0	0,0	Recettes non fiscales transférées
Niet-fiscale Middelen	5 292	5 480	4 049	4 064	188	15	3,6	0,4	Recettes non fiscales Voies et Moyens
Correctie codes 8	-1 315	-1 315	- 727	- 727	0	0	0,0	0,0	Correction codes 8
Andere overgangscorrecties	455	455	336	336	0	0	0,0	0,0	Autres corrections de passage
Niet-fiscale Middelen, gecorrigeerd met overgangscorrecties op saldo-niveau	4 433	4 621	3 657	3 673	188	15	4,2	0,4	Recettes non fiscales Voies et Moyens, incluant les corrections de passage au niveau du solde

2.1.4 Afrachten van fiscale ontvangsten

Tabel 11: Afrachten van fiscale ontvangsten

	In miljoen EUR - En millions EUR						In % - En %		
	2015 Mon. juli	2015 Mon. sept	2016 Mon. juli	2016 Mon. sept	Verschil -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	
	Mon. juillet (1)	Mon. sept (2)	Mon. juillet (3)	Mon. sept (4)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	
EU	2 740	2 767	2 874	2 848	27	- 25	1,0	- 0,9	UE
Btw	512	512	523	523	0	0	0,0	0,0	TVA
Douanerechten	2 228	2 256	2 350	2 325	27	- 25	1,2	- 1,1	Droits de douane
Gemeenschappen en Gewesten	41 863	41 862	41 760	41 754	0	- 6	0,0	0,0	Communautés et Régions
Gewestelijke belastingen	3 540	3 540	3 605	3 605	0	0	0,0	0,0	Impôts régionaux
Gewestelijke aanvullende belasting op PB	8 855	8 855	8 646	8 741	0	96	0,0	1,1	Taxe additionnelle régionale sur l'IPP
PB- en btw-dotaties	29 467	29 467	29 510	29 408	0	- 102	0,0	- 0,3	Dotations IPP et TVA
Sociale zekerheid	9 572	9 569	10 270	10 248	- 4	- 22	0,0	- 0,2	Sécurité sociale
Globaal beheer werknemers	5 691	5 687	6 472	6 452	- 4	- 19	- 0,1	- 0,3	Gestion globale travailleurs salariés
Globaal beheer zelfstandigen	675	675	688	687	0	- 1	0,0	- 0,2	Gestion globale travailleurs indépendants
RIZIV-Geneeskundige verzorging	2 860	2 860	2 755	2 754	0	- 2	0,0	- 0,1	INAMI-soins de santé
DIBISS en andere	54	54	54	54	0	0	0,0	0,0	ORPSS et autres
Sociale Maribel en BBSZ	292	292	301	301	0	0	0,0	0,0	Maribel social et CSSS
Andere	623	623	623	623	0	0	0,0	0,0	Autres
Effectisering	15	15	15	15	0	0	0,0	0,0	Titrisation
Politie	430	430	443	443	0	0	0,0	0,0	Police
Rampenfond	12	12	0	0	0	0	0,0	0,0	Fonds des calamités
Creg	129	129	129	129	0	0	0,0	0,0	Creg
MMA-fonds	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Fonds MEVA
Apetra	36	36	35	35	0	0	0,0	0,0	Apetra
Afrachten fiscale ontvangsten	54 798	54 821	55 526	55 473	23	- 53	0,0	- 0,1	Transferts de recettes fiscales
Fiscale Middelen	50 809	50 441	51 844	50 874	- 368	- 970	- 0,7	- 1,9	Recettes fiscales Voies et Moyens

Afrachten fiscale ontvangsten	54 798	54 821	55 526	55 473	23	- 53	0,0	- 0,1	Transferts de recettes fiscales
Niet-federale overgangscorrecties	- 1	- 1	6	6	0	0	0,0	0,0	Corrections de passage non-fédérales
Andere overgangscorrecties	- 15	- 15	- 15	- 15	0	0	0,0	0,0	Autres corrections de passage
Afrachten fiscale ontvangsten, gecorrigeerd met overgangscorrecties op saldoniveau	54 781	54 805	55 517	55 464	23	- 53	0,0	- 0,1	Transferts de recettes fiscales, incluant les corrections de passage au niveau du solde

In vergelijking met het resultaat van juli stijgen de afdrachten **voor 2015** met 23 miljoen EUR. Deze stijging is in hoofdzaak te wijten aan de hogere douanerechten. Deze worden herraamd op 2.256 miljoen EUR tegenover 2.228 miljoen EUR in juli, hetzij een verhoging met 27 miljoen EUR.

Daarnaast valt ook een lichte daling te noteren binnen de sociale zekerheid. De alternatieve financiering met betrekking tot het globaal beheer van de werknemers daalt met 4 miljoen EUR.

Zodoende worden de fiscale afdrachten na correcties voor 2015 geraamd op 54.805 miljoen EUR tegenover 54.781 miljoen EUR in juli.

Voor 2016 worden de afdrachten neerwaarts herzien ten opzichte van de toestand in juli. De fiscale afdrachten na correcties worden nu herraamd op 55.464 miljoen EUR tegenover 55.517 miljoen EUR in juli. Dit is een daling van de afdrachten met 53 miljoen EUR.

Voor de afdrachten aan de deelstaten werden er geen parameters overgemaakt. Vandaar ontbreekt het gebruikelijk overzicht in deze nota.

De afdrachten aan de deelstaten worden 6 miljoen EUR lager ingeschat dan in juli. Evenwel is er een groot verschil merkbaar binnen de verschillende rubrieken. Zo wordt de gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting 96 miljoen EUR hoger ingeschat. Ze wordt nu geraamd op 8.741 miljoen EUR tegenover 8.646 miljoen EUR in juli. De PB- en btw dotatie daarentegen kennen een daling met 102 miljoen EUR ten opzichte van juli en wordt zodoende geraamd op 29.408 miljoen EUR.

De douanerechten worden 25 miljoen EUR lager ingeschat en bedragen nu 2.325 miljoen EUR tegenover 2.350 miljoen EUR in juli.

Tot slot wordt ook de alternatieve financiering voor 2016 22 miljoen EUR lager geraamd.

2.1.5 Les dépenses primaires

Tableau 12: Les dépenses primaires (concept exposé général)

	In miljoen EUR						In %		
	En millions EUR						En %		
	2015 Mon. juli Mon. juillet (1)	2015 Mon. sept Mon. sept (2)	2016 Mon. juli Mon. juillet (3)	2016 Mon. sept Mon. sept (4)	Vershil - Différence (2) vs. (1)	Vershil - Différence (4) vs. (3)	Vershil - Différence (2) vs. (1)	Vershil - Différence (4) vs. (3)	
Primaire uitgaven	50 870	50 870	51 985	52 014	0	29	0,0	0,1	Dépenses primaires
Kredieten	51 488	51 488	52 585	52 614	0	29	0,0	0,1	Crédits
Totaal Autoriteitscel	24 422	24 422	25 443	25 456	0	13	0,0	0,1	Total Cellule Autorité
Totaal Sociale Cel	22 362	22 362	22 492	22 507	0	16	0,0	0,1	Total Cellule Sociale
Totaal Economische Cel	4 352	4 352	4 258	4 258	0	0	0,0	0,0	Total Cellule Économique
Globale provisie	151	151	193	193	0	0	0,0	0,0	Provision globale
Bijkomende provisie one shot	200	200	200	200	0	0	0,0	0,0	Provision supplémentaire one shot
Onderbenutting	600	600	600	600	0	0	0,0	0,0	Sous-utilisation
Bijkomende onderbenutting	18	18	0	0	0	0	0,0	0,0	Sous-utilisation supplémentaire
Bni-bijdrage EU	3 218	3 229	3 427	3 485	11	58	0,3	1,7	Contribution UE RNB
Primaire uitgaven schuldbegroting	23	29	30	30	6	- 1	26,4	- 1,7	Dépenses primaires de la dette
Correctie codes 8	-1 935	-1 935	-1 933	-1 933	0	0	0,0	0,0	Correction codes 8
Andere overgangscorrecties	- 35	- 79	- 106	- 106	- 44	0	- 124,7	0,0	Autres corrections de passage
Primaire uitgaven, gecorrigeerd met overgangscorrecties op saldoniveau	52 141	52 114	53 403	53 490	- 26	87	- 0,1	0,2	Dépenses primaires, incluant les corrections de passage au niveau du solde

Pour ce qui concerne les **dépenses primaires 2015**, les crédits n'ont pas évolué par rapport à l'estimation retenue par le Comité de monitoring en date du 9 juillet 2015.

La contribution RNB à l'UE a, quant à elle, été réestimée suite à la révision de la correction en faveur du Royaume-Uni. La part belge dans cette correction passe de 269,7 millions EUR prévue dans l'estimation de juillet à 280,8 millions EUR dans cette actualisation, soit +11,1 millions EUR.

Le montant SEC des dépenses primaires imputables sur le budget de la dette a été revu, passant de 23,1 millions EUR à 29,2 millions EUR, soit +6,1 millions EUR.

Enfin, le paiement des arriérés au sein du SPF Justice a été porté à 144,9 millions EUR contre 101,2 millions EUR dans l'estimation de juillet, ce qui entraîne une diminution de 43,7 millions EUR des dépenses imputables en SEC.

S'agissant des **dépenses primaires 2016**, les évolutions par rapport à l'estimation de juillet peuvent être résumées comme suit:

- les dotations globales à la Sécurité sociale ont été réestimées par le SPF Sécurité sociale sur base des nouvelles hypothèses macro-économiques du BfP. L'impact budgétaire est de +15,6 millions EUR;
- les dotations relatives aux compétences transférées aux Communautés en exécution de la sixième réforme de l'Etat ont aussi été adaptées, passant de 11.730,8 millions EUR dans l'estimation de juillet à 11.744,2 millions EUR dans l'actualisation de septembre, soit +13,4 millions EUR;

Il est important de noter que, considérant la méthodologie suivie dans cette actualisation (soit avant corrections techniques et avant décisions du conclave budgétaire de juillet), la provision « sécurité » de 200 millions EUR figure encore dans l'estimation des dépenses primaires.

La contribution RNB à l'UE a été révisée en hausse de 58,3 millions EUR, tenant compte de la réestimation des arriérés dans le cadre de la mise en œuvre du règlement 2014/335 du 26 mai 2014, ce dernier montant passant de 217,0 millions EUR à de 275,3 millions EUR.

En outre, la correction SEC sur le budget de la Dette pour les dépenses autres que des charges d'intérêt est portée à 29,5 millions EUR contre 30,0 millions EUR dans l'estimation de juillet, soit -0,5 million EUR.

Le tableau suivant synthétise l'impact de tout ce qui précède sur le solde budgétaire et le solde SEC des dépenses primaires.

Années	2015	2016
Dotations globales à la Sécurité sociale		15,6
Dotations transférées aux Communautés		13,4
Impact budgétaire	0,0	29,0
Contribution RNB à l'UE	11,1	58,3
Dépenses primaires budget de la Dette	6,1	-0,5
Arriérés Justice	-43,7	
Impact SEC	-26,5	86,8

2.1.6 De interestlasten

De totale interestlasten op economische basis bedragen nu 10 711 miljoen EUR voor 2015 en 10 424 miljoen EUR voor 2016. Dit is een verbetering van 17 miljoen EUR voor 2015 en van 105 miljoen EUR voor 2016.

Enkel de interestlasten bij de schatkist werden gewijzigd ten opzichte van het monitoringverslag van juli. De ramingen van de interestlasten bij de schatkist zijn afkomstig van de synthesenota de dato 14/09/2015 opgemaakt door het Agentschap van de schuld.

Tabel 13: De interestlasten

	In miljoen EUR En millions EUR						In % En %		
	2015 Mon. juli -	2015 Mon. sept -	2016 Mon. juli -	2016 Mon. sept -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	
	Mon. juillet (1)	Mon. sept (2)	Mon. juillet (3)	Mon. sept (4)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	
Interestlasten (economisch)	10 728	10 711	10 529	10 424	- 17	- 105	- 0,2	- 1,0	Charges d'intérêt (économiques)
Schatkist	10 670	10 653	10 471	10 366	- 17	- 105	- 0,2	- 1,0	Trésor
Uit primaire uitgaven overgehevelde interessen	53	53	54	54	0	0	0,0	0,0	Intérêts en provenance des dépenses primaires
Te consolideren instellingen	5	5	5	5	0	0	0,0	0,0	Institutions à consolider

Het Agentschap van de schuld heeft gewijzigde hypothesen met betrekking tot het vorderingensaldo en netto te financieren saldo gebruikt. Voor 2015 wordt er nu rekening gehouden met een netto te financieren saldo van 10,12 miljard EUR. In deze hypothese wordt rekening gehouden met de realisaties van het NFS voor de eerste 8 maanden van 2015. Voor 2016 wordt er uitgegaan van een NFS van 7,93 miljard EUR. Dit stemt overeen met een vorderingensaldo van - 1,5 % zoals bepaald in het traject van het stabiliteitsprogramma.

Tabel 14: Netto te financieren saldo juli versus september

NFS (mio EUR)	2015	2016
Mon juli	8.174	7.641
Sept	10.122	7.931
Verschil sept/juli	1.948	290

Volgende tabellen geven de overgang tussen het vorderingensaldo en het netto te financieren saldo weer:

Tabel 15: Overgang tussen vorderingensaldo en NFS

Raming netto te financieren saldo 2016 **10/09/2015**

in mio. EUR

BBP	419.520,00	raming Planbureau (economische begroting 09/09/2015)
Vorderingensaldo federale overheid (% BBP)	1,50%	stabiliteitsprogramma - cfr. e-mail Johan Wera dd. 18/05/2015
Vorderingensaldo federale overheid (in mio. EUR)	6.292,80	hyp. : geen stortingen meer vanaf 2012 (rest leningsprogramma overgenomen door EFSF/ESM)
Leningen aan Griekenland		raming 09/07/2015
Terugbetaling leningen aan Griekenland (kap.)		raming 14/08/2015
Terugbetaling leningen Kaupthing (kap.)	- 2,48	raming 02/09/2015
Impact intresten swaps (cash)	92,88	raming 02/09/2015
Renteloze leningen aan de RSZ-globaal beheer	-	
Renteloze leningen aan de RSZ-globaal beheer - terugbetaling	- 62,13	
Uitgiftepremies	- 283,26	raming 10/09/2015
Annulatiepremies swaps + swaptions	594,76	raming 03/09/2015
overgang van gelopen intresten naar vervallen intresten	1.110,00	raming 10/09/2015
kostprijs terugkopen OLO's	188,89	raming 02/09/2015
Raming NFS 2016	7.931,45	

Raming netto te financieren saldo 2015 **10/09/2015**

in mio. EUR

BBP	409.740,00	raming Planbureau (economische begroting 09/09/2015)
Vorderingensaldo federale overheid (% BBP)	2,00%	stabiliteitsprogramma - cfr. e-mail Johan Wera dd. 18/05/2015
Vorderingensaldo federale overheid (in mio. EUR)	8.194,80	hyp. : geen stortingen meer vanaf 2012 (rest leningsprogramma overgenomen door EFSF/ESM)
Leningen aan Griekenland		raming 09/07/2015
Terugbetaling leningen aan Griekenland (kap.)		raming 14/08/2015
Terugbetaling leningen Kaupthing (kap.)	- 2,86	raming 03/09/2015
Impact intresten swaps (cash)	104,79	raming 03/09/2015
Renteloze leningen aan de RSZ-globaal beheer	-	
Renteloze leningen aan de RSZ-globaal beheer - terugbetaling	- 62,13	
Uitgiftepremies	- 3.073,04	raming 10/09/2015
Annulatiepremies swaps + swaptions	867,42	raming 03/09/2015
overgang van gelopen intresten naar vervallen intresten	1.320,00	raming 10/09/2015
kostprijs terugkopen OLO's en Staatsbons	144,26	raming 13/08/2015
Raming NFS 2015	7.493,23	
Correctie op basis van de gerealiseerde cijfers van het NFS voor de eerste 8 maanden van 2015 :	2.628,67	
Raming NFS 2015 na correctie :	10.121,90	

Ook de interestvoethypothesen werden geactualiseerd. Zowel voor 2015 als voor 2016, werden op korte en lange termijn de rentevoeten naar beneden toe herzien. Volgende tabellen geven de gewijzigde hypothesen weer voor een aantal looptijden.

Tabel 16: Belangrijkste interesthypothesen

Mon JUL	2015	+/-	2016
3 maand	-0,16	0,14	-0,02
6 maand	-0,13	0,21	0,08
12 maand	-0,11	0,30	0,19
5 jaar	0,31	0,52	0,83
10 jaar	1,11	0,60	1,71
15 jaar	1,46	0,60	2,06

MON SEP	2015	+/-	2016
3 maand	-0,20	0,11	-0,09
6 maand	-0,18	0,18	0,00
12 maand	-0,16	0,25	0,09
5 jaar	0,20	0,36	0,56
10 jaar	0,97	0,44	1,41
15 jaar	1,36	0,46	1,82

VERSCHIL	2015	+/-	2016
3 maand	-0,04	-0,03	-0,07
6 maand	-0,05	-0,03	-0,08
12 maand	-0,05	-0,05	-0,1
5 jaar	-0,11	-0,16	-0,27
10 jaar	-0,14	-0,16	-0,3
15 jaar	-0,10	-0,14	-0,24

2.2 Sécurité sociale

2.2.1 Synthèse et solde SEC de la sécurité sociale

Synthèse

Cette section vise à adapter les données budgétaires de la sécurité sociale pour les années 2015 et 2016.

Les données chiffrées du régime des salariés proviennent de l'ONSS, et ont été retravaillées dans des tableaux préparés par le SPF Sécurité sociale.

Les données chiffrées du régime des indépendants proviennent de l'INASTI, et ont été retravaillées dans des tableaux préparés par le SPF Sécurité sociale.

Pour le financement alternatif, le SPF Finances a transmis des chiffres actualisés pour la TVA, les accises sur le tabac et le précompte mobilier. Pour l'année 2016, dans le cadre de ce rapport, le calcul du financement alternatif provenant de la TVA a été adapté en tenant compte des montants repris à l'article 23 de la loi programme du 10 août 2015, afin de prendre en compte l'impact de la Sixième Réforme de l'Etat. Afin de présenter une analyse exhaustive, deux autres scénarios techniques sont présentés. Dans le premier scénario, le calcul du financement alternatif provenant de la TVA ne tient pas compte des adaptations liées à la Sixième Réforme de l'Etat. Dans le deuxième scénario, le financement alternatif provenant de la TVA est adapté de manière à présenter un solde de financement de la sécurité sociale à l'équilibre.

Au niveau des corrections SEC, les données fournies par le SPF Sécurité sociale ont été adaptées, de sorte que la ligne « Différences dans le périmètre » ne reprenne que le solde du Fonds de fermeture des entreprises. En effet, les données chiffrées relatives aux autres organismes hors gestion globale sont présentées dans une section distincte.

Les données présentées dans le cadre de ce rapport ne tiennent pas compte des décisions et mesures reprises dans les notifications du 28 août 2015. **Ainsi, au niveau du financement alternatif, des montants relatifs à la compensation de la diminution de la TVA sur l'électricité sont toujours intégrés.**

Dans le cadre d'une analyse plus détaillée au niveau des frais de gestion pour l'année 2016, il semble important de mettre en évidence, dans le cadre de ce rapport, certains points d'attention. Ainsi, certains organismes ont intégré des montants relatifs à de nouvelles initiatives dans leurs frais de gestion, tels qu'ils ont été rapportés par les gestions globales et intégrés dans les tableaux présentés dans le cadre de ce rapport. De ce fait, les frais de gestion présentés par ces organismes se distancient des frais de gestion normés. Le tableau suivant liste les différents organismes ayant intégré des nouvelles initiatives et le montant provisoire estimé de celles-ci.

Tableau 17 : Nouvelles initiatives relatives aux frais de gestion des IPSS (2016)

Organismes	Montants (en millions EUR)
CAAMI	1,9
CSPM	0,4
ONSS	10,1
ONEm	9,7
INASTI	9,8
ORPSS	2,8
Total	34,6

Il semble dès lors que, s'agissant des autres organismes, les nouvelles initiatives n'ont pas été intégrées.

Solde SEC de la sécurité sociale

Le tableau suivant donne un aperçu du solde SEC de la sécurité sociale en 2015 et en 2016, et présente les corrections établies de manière à passer du solde budgétaire au solde de financement. En dehors de l'introduction du solde du Fonds de fermeture des entreprises (qui n'appartient ni aux deux gestions globales ni au secteur des soins de santé mais qui fait partie du périmètre de consolidation en termes SEC), des corrections plus spécifiques sont prises en compte, ayant trait notamment à l'élimination des plus ou moins-values sur le portefeuille de la gestion globale des travailleurs salariés, aux investissements pour les hôpitaux et à la sous-utilisation non ventilée des IPSS.

Tableau 18: Détails relatifs aux corrections SEC (2015-2016)

	In miljoen EUR						In %		
	En millions EUR						En %		
	2015 Mon. juli -	2015 Mon. sept -	2016 Mon. juli -	2016 Mon. sept -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	Verschil -	
Mon. juillet (1)	Mon. sept (2)	Mon. juillet (3)	Mon. sept (4)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)		
Begrotingssaldo	-171	139	65	295	310	230	181,0	353,7	Solde budgétaire
(a.) Verschillen in perimeter	4	29	0	0	25	0	595,7		(a.) Différences dans le périmètre
(b.) Gerealiseerde meer- of minwaarden	-2	-2	-2	-2	0	0	0,0	0,0	(b.) Plus ou moins values réalisées
(c.) Consolidatiecorrectie	-16	-31	0	0	-15	0	-97,6		(c.) Correction de consolidation
(d.) Investerings ziekenhuizen	-500	-500	0	0	0	0	0,0		(d.) Investissements hôpitaux
(e.) Niet-verdeelde onderbenutting	94	94	94	94	0	0	0,0	0,0	(e.) Sous-utilisation non ventilée
Totale correctie	-420	-410	92	92	10	0	2,3	0,0	Correction totale
Vorderingensaldo sociale zekerheid	-591	-271	157	387	319	230	54,1		Solde de financement sécurité sociale

Le total des corrections SEC est de -410 millions EUR en 2015 et de 92 millions EUR en 2016. Par rapport au rapport de juillet 2015, la différence provient de l'évolution du solde du Fonds de fermeture des entreprises (influencé par la baisse du chômage temporaire et qui correspond aux montants intégrés par l'ONem au niveau de la gestion globale) et de la correction de consolidation (relative aux dotations provenant du pouvoir fédéral).

Par rapport aux données du rapport de juillet 2015, le solde de financement de la sécurité sociale s'améliore de 319 millions EUR en 2015 et de 230 millions EUR en 2016.

Afin de présenter la situation financière de la sécurité sociale de la manière la plus transparente possible, le tableau suivant présente la situation financière de la sécurité sociale selon trois scénarios techniques :

- Scénario A : le scénario A présente la situation financière de la sécurité sociale sans aucune adaptation du financement alternatif pour l'année 2016, en l'absence de base légale ;
- Scénario B : le scénario B présente la situation financière de la sécurité sociale en adaptant le financement alternatif sur base des montants repris à l'article 23 de la loi-programme du 10 août 2015, et en maintenant fixes ces montants pour l'année 2016 ;
- Scénario C : le scénario C présente la situation financière de la sécurité sociale en adaptant le financement alternatif de manière à présenter, pour l'année 2016, un solde de financement de la sécurité sociale à l'équilibre.

Tableau 19: Présentation des différents scénarios relatifs au solde de financement de la sécurité sociale (2015-2016)

<i>en millions EUR</i>	2015	2016	Impact sur le financement alternatif
Solde de financement de la sécurité sociale			
Scénario A	-271	4.642	
Scénario B	-271	387	
Scénario C	-271	0	
Financement alternatif			
Scénario A	9.273	14.199	
Scénario B	9.273	9.944	670
Scénario C	9.273	9.557	283

Par rapport à 2015, le scénario B (développé dans le cadre de ce rapport) implique une augmentation du financement alternatif de 670 millions EUR en 2016 alors que le scénario C implique une augmentation du financement alternatif de 296 millions EUR.

Le tableau présenté ci-dessous regroupe les données budgétaires du régime des travailleurs salariés, du régime des travailleurs indépendants, des soins de santé ainsi que des régimes hors gestion globale (hors Fonds de fermeture des entreprises, qui est repris dans les corrections SEC) pour les années 2015 et 2016.

Tableau 20: Vue d'ensemble de la situation budgétaire de la sécurité sociale (2015-2016)

	2015 Mon. juli Mon. juillet	2015 Mon. sept Mon. sept	2016 Mon. juli Mon. juillet	2016 Mon. sept Mon. sept	
Bijdragen (ESR-terminen)	55,01	55,21	55,46	55,42	Cotisations (en termes SEC)
Toelagen van de overheden	9,64	9,65	9,67	9,69	Subventions des pouvoirs publics
Alternatieve financiering	9,28	9,27	9,97	9,94	Financement alternatif
Toegevoegen ontvangsten	2,62	2,63	2,61	2,62	Recettes affectées
Externe overdrachten	0,89	0,89	0,76	0,76	Transferts externes
Opbrengsten beleggingen	0,32	0,30	0,33	0,32	Revenus de placements
Diversen	0,70	0,70	0,70	0,70	Divers
Sociale fraude	0,08	0,08	0,10	0,10	Fraude sociale
Totaal ontvangsten (exclusief overdrachten tussen de stelsels)	78,54	78,74	79,59	79,55	Recettes totales (transferts entre les régimes exclus)
Overdrachten tussen de stelsels	22,41	22,41	22,47	22,47	Transferts entre les régimes
Totaal ontvangsten (inclusief overdrachten tussen de stelsels)	100,95	101,15	102,06	102,03	Recettes totales (transferts entre les régimes inclus)
Prestaties	70,19	69,99	70,85	70,61	Prestations
Welvaartsenveloppe	0,00	0,00	0,00	0,00	Enveloppe bien-être
Betalingskosten	0,00	0,00	0,00	0,00	Frais de paiements
Beheerskosten (inclusief onderbenutting)	2,20	2,21	2,22	2,23	Frais de gestion (sous-utilisation incluse)
Externe overdrachten	5,06	5,14	5,06	5,02	Transferts externes
Interestlasten	0,00	0,00	0,00	0,00	Charges d'intérêts
Diversen	1,26	1,26	1,39	1,39	Divers
Totaal uitgaven (exclusief overdrachten tussen de stelsels)	78,71	78,60	79,52	79,26	Dépenses totales (transferts entre les régimes exclus)
Overdrachten tussen de stelsels	22,41	22,41	22,47	22,47	Transferts entre les régimes
Totaal uitgaven (inclusief overdrachten tussen de stelsels)	101,12	101,01	101,99	101,73	Dépenses totales (transferts entre les régimes inclus)
ESR-correcties	-0,42	-0,41	0,09	0,09	Corrections SEC
Vorderingensaldo sociale zekerheid	-0,59	-0,27	0,16	0,39	Solde de financement de la sécurité sociale

2.2.2 Le régime des salariés

2015

Par rapport aux données de juillet 2015, le solde du régime des salariés augmente de 321 millions EUR. Cette amélioration s'explique par une augmentation des recettes de 197 millions EUR et une diminution des dépenses de 124 millions EUR.

L'augmentation au niveau des recettes s'explique principalement par l'augmentation des cotisations (+133 millions EUR) alors que la diminution des dépenses est principalement expliquée par la diminution des prestations relatives à l'ONem (-110 millions EUR) et à l'ONP (-42 millions EUR). Ces deux évolutions sont expliquées par une adaptation des facteurs de volume.

S'agissant des autres dépenses, les frais de gestion augmentent de 5 millions EUR. Cette évolution s'explique par l'augmentation des frais de gestion de l'ONem en raison d'une intervention dans les frais d'administration des organismes de paiement pour le décompte de 2013 à hauteur de 4,4 millions EUR approuvée par le ministre de tutelle par un courrier du 1er septembre 2015.

2016

Par rapport aux données de juillet 2015, le solde du régime des salariés augmente de 219 millions EUR. Cette amélioration s'explique par une diminution des recettes de 24 millions EUR et une diminution des dépenses de 243 millions EUR.

La diminution au niveau des recettes s'explique principalement par la diminution des cotisations (-29 millions EUR) alors que la diminution des dépenses est principalement expliquée par la diminution des prestations relatives à l'ONEm (-164 millions EUR) et à l'ONP (-44 millions EUR). Ces deux évolutions sont expliquées par une adaptation des facteurs de volume.

Tableau 21: Sécurité sociale des travailleurs salariés (2015-2016)

	In miljoen EUR						In %		
	En millions EUR						En %		
	2015	2015	2016	2016	Vershil	Vershil	Vershil	Vershil	
	Mon. juli Mon. juillet (1)	Mon. sept Mon. sept (2)	Mon. juli Mon. juillet (3)	Mon. sept Mon. sept (4)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	Différence (2) vs. (1)	Différence (4) vs. (3)	
Bijdragen	47 388	47 521	47 825	47 796	133	- 29	0,3	- 0,1	Cotisations
Globaal beheer	47 334	47 467	47 768	47 740	133	- 29	0,3	- 0,1	Gestion globale
Sociale bijdragen	45 080	45 227	45 404	45 394	147	- 11	0,3	0,0	Cotisations sociales
Regeringsmaatregelen	129	106	218	195	- 22	- 23	- 17,4	- 10,4	Mesures de gouvernement
Specifieke bijdragen	2 126	2 135	2 146	2 151	9	5	0,4	0,2	Cotisations spécifiques
Bijdragen instellingen	53	53	57	57	0	0	0,0	0,0	Cotisations des organismes
Toelagen van de overheden	7 955	7 965	7 974	7 994	10	20	0,1	0,3	Subventions des pouvoirs publics
RSZ-globaal beheer	6 350	6 362	6 438	6 451	13	13	0,2	0,2	ONSS-gestion globale
Evenwichtsdotatie	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Dotation équilibre
Gefedereerde entiteiten	1 454	1 452	1 398	1 405	- 2	7	- 0,2	0,5	Entités fédérées
Sectoren	151	151	139	139	0	0	0,0	0,0	Secteurs
Alternatieve financiering	5 691	5 687	6 472	6 452	- 4	- 19	- 0,1	- 0,3	Financement alternatif
Globaal beheer	5 691	5 687	6 472	6 452	- 4	- 19	- 0,1	- 0,3	Gestion globale
waarvan RIZIV-Geneseskundige verzorging	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	dont INAMI-Soins de santé
Instellingen	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Organismes
Toegewezen ontvangsten	1 413	1 421	1 439	1 452	8	13	0,6	0,9	Recettes affectées
Externe overdrachten	491	548	492	489	57	- 4	11,7	- 0,7	Transferts externes
Opbrengsten beleggingen	250	247	250	245	- 2	- 5	- 0,8	- 2,0	Produit des placements
Globaal beheer	247	245	247	242	- 2	- 5	- 0,8	- 2,0	Gestion globale
Instellingen	3	3	3	3	0	0	0,0	0,0	Organismes
Diversen	220	214	197	197	- 5	0	- 2,4	0,0	Divers
Globaal beheer	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Gestion globale
Instellingen	220	214	197	197	- 5	0	- 2,4	0,0	Organismes
Sociale fraude	72	72	89	89	0	0	0,0	0,0	Fraude sociale
Totaal ontvangsten	63 479	63 677	64 738	64 714	197	- 24	0,3	0,0	Total des recettes
Uitkeringen	39 591	39 439	40 331	40 116	- 152	- 215	- 0,4	- 0,5	Prestations
Welvaartsenveloppe	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Enveloppe bien-être
RIZIV-Uitkeringen	7 088	7 088	7 507	7 507	0	0	0,0	0,0	INAMI-Indemnités
RVP	23 292	23 250	23 912	23 868	- 42	- 44	- 0,2	- 0,2	ONP
RKW	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	ONAFST
FAO	218	218	226	219	- 1	- 6	- 0,3	- 2,8	FAT
FBZ	258	258	254	254	0	0	0,0	0,0	FMP
RVA	8 724	8 614	8 422	8 258	- 110	- 164	- 1,3	- 1,9	ONEm
Loopbaanonderbreking	844	855	810	824	11	14	1,3	1,7	Interruption de carrière
Werkloosheid	6 413	6 292	6 273	6 096	- 121	- 177	- 1,9	- 2,8	Chômage Chômage avec complément d'entreprise
Werkloosheid met bedrijfstoeslag	1 467	1 468	1 339	1 339	1	- 1	0,1	- 0,1	
Mijnwerkers	2	2	1	1	0	0	0,0	0,0	Mineurs
Zeelieden	9	9	9	9	0	0	0,0	0,0	Marins
Betalingskosten	2	2	2	2	0	0	0,0	0,0	Frais de paiement
Beheerskosten	1 091	1 096	1 112	1 112	4	0	0,4	0,0	Frais de gestion
Globaal beheer	153	153	160	160	0	0	0,2	0,1	Gestion globale
Instellingen	938	943	952	952	4	0	0,4	0,0	Organismes
Niet-verdeelde besparingen	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Economies non réparties
Overdrachten	22 913	22 937	23 132	23 104	24	- 28	0,1	- 0,1	Transferts
Buiten Globaal beheer	2 303	2 304	2 412	2 406	2	- 6	0,1	- 0,3	hors Gestion globale
Instellingen	447	470	456	430	23	- 26	5,1	- 5,7	Organismes
RIZIV-Geneseskundige verzorging	20 163	20 163	20 264	20 268	0	4	0,0	0,0	INAMI-Soins de santé
Interesten op leningen	1	0	1	0	- 1	- 1	0,0	0,0	Intérêts sur emprunts
Diversen	101	101	102	102	0	0	0,0	0,0	Divers
waarvan dienstcheques									dont titres-services
Sociale fraude	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Fraude sociale
Totaal uitgaven	63 700	63 576	64 680	64 437	- 124	- 243	- 0,2	- 0,4	Total des dépenses
Saldo	- 220	101	58	277	321	219	145,7	378,2	Solde

2.2.3 Le statut social des indépendants

2015

Par rapport aux chiffres de juillet 2015, le solde du régime des indépendants augmente de 3 millions EUR pour atteindre -23 millions EUR.

2016

Par rapport aux chiffres de juillet 2015, le solde du régime des indépendants se détériore de 5 millions EUR pour atteindre 5 millions EUR.

Tableau 22: Sécurité sociale des travailleurs indépendants (2015-2016)

	In miljoen EUR						In %		
	En millions EUR						En %		
	2015	2015	2016	2016	Verschil	Verschil	Verschil	Verschil	
	Mon. juli	Mon. sept	Mon. juli	Mon. sept	-	-	-	-	
Mon. juillet	Mon. sept	Mon. juillet	Mon. sept	Différence	Différence	Différence	Différence		
(1)	(2)	(3)	(4)	(2) vs. (1)	(4) vs. (3)	(2) vs. (1)	(4) vs. (3)		
Bijdragen	3 982	3 982	4 046	4 039	0	-7	0,0	-0,2	Cotisations
Toelagen van de overheden	1 381	1 384	1 400	1 403	3	3	0,2	0,2	Subventions des pouvoirs publics
RSVZ-globaal beheer	1 381	1 384	1 400	1 403	3	3	0,2	0,2	INASTI-gestion globale
Evenwichtsdotatie	0	0	0	0	0	0	0	0	Dotation équilibre
Gefedereerde entiteiten	0	0	0	0	0	0	0	0	Entités fédérées
Sectoren	0	0	0	0	0	0	0	0	Secteurs
Alternatieve financiering	675	675	688	687	0	-1	0,0	-0,2	Financement alternatif
Globaal beheer	675	675	688	687	0	-1	0,0	-0,2	Gestion globale
<i>waarvan RIZIV-Geneseskundige verzorging</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>			<i>dont INAMI-Soins de santé</i>
Toegewezen ontvangsten	19	19	19	19	0	1	0,0	4,0	Recettes affectées
Externe overdrachten	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Transferts externes
Opbrengsten beleggingen	9	9	9	9	0	0	-0,5	-1,4	Produit des placements
Diversen	2	2	2	2	0	0	0,0	0,0	Divers
Sociale fraude	6	6	7	7	0	0	0,0	0,0	Fraude sociale
Totaal ontvangsten	6 075	6 077	6 172	6 167	3	-5	0,0	-0,1	Total des recettes
Uitkeringen	3 811	3 811	3 909	3 909	0	0	0,0	0,0	Prestations
Welvaartsenveloppe	0	0	0	0	0	0	0	0	Enveloppe bien-être
RIZIV-Uitkeringen	413	413	434	434	0	0	0,0	0,0	INAMI-Indemnités
Pensioenen	3 387	3 387	3 463	3 463	0	0	0,0	0,0	Pensions
Kinderbijslag	0	0	0	0	0	0	0	0	Allocations familiales
Faillissementsverzekering	10	10	10	10	0	0	0,0	0,0	Assurance faillite
RSVZ-GB	1	1	1	1	0	0	0,0	0,0	INASTI-GFG
Betalingskosten	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Frais de paiement
Beheerskosten	96	96	102	102	0	0	0,0	0,0	Frais de gestion
Globaal beheer	70	70	75	75	0	0	0,0	0,0	Gestion globale
Instellingen	25	26	27	27	0	0	0,1	0,0	Organismes
Niet-verdeelde besparingen	0	0	0	0	0	0	0	0	Economies non réparties
Overdrachten	2 187	2 187	2 145	2 146	0	0	0,0	0,0	Transferts
Buiten globaal beheer	3	3	3	3	0	0	0,0	-0,1	hors Gestion globale
RIZIV-Geneseskundige verzorging	2 184	2 184	2 142	2 143	0	0	0,0	0,0	INAMI-Soins de santé
Interesten op leningen	0	0	0	0	0	0	0	0	Intérêts sur emprunts
Diversen	6	6	6	6	0	0	0,0	-0,1	Divers
Sociale fraude	0	0	0	0	0	0	0	0	Fraude sociale
Totaal uitgaven	6 100	6 100	6 162	6 162	0	0	0,0	0,0	Total des dépenses
Saldo	-26	-23	9	4	3	-5	10,0	-52,4	Solde

2.2.4 Les soins de santé

2015

Les données présentées dans le cadre de ce rapport relatives à l'INAMI-Soins de santé sont identiques à celles présentées dans le cadre du rapport de juillet 2015.

Les estimations techniques de l'INAMI de septembre indiquent, en 2015, une augmentation des dépenses de l'ordre de 10,7 millions EUR par rapport aux estimations techniques de juillet 2015. Ainsi, conformément à ce qu'indiquent les notifications du 28 août 2015, il appartient au

gouvernement de compenser au prorata le montant manquant pour la sous-utilisation prévue. **Les données chiffrées présentées dans ce rapport n'intègrent pas ces montants.**

Tableau 23 : Estimations techniques de l'INAMI (2015-2016)

<i>En millions EUR</i>	Objectif budgétaire	Estimations techniques de juillet 2015	Estimations techniques de juillet 2015	Différence
	(I)	(II)	(III)	(III) - (II)
2015	23.851,8	23.749,3	23.760,0	10,7
2016	23.812,4	23.675,9	23.695,6	19,7

2016

Par rapport aux données de juillet 2015, le solde de l'INAMI-Soins de santé ne varie pas et est maintenu à l'équilibre.

Au niveau des recettes, l'évolution négative des cotisations et du financement alternatif est compensée par une augmentation des transferts provenant de l'ONSS.

Les estimations techniques de l'INAMI de septembre indiquent, en 2016, une augmentation des dépenses de l'ordre de 19,7 millions EUR par rapport aux estimations techniques de juillet 2015. Ainsi, conformément à ce qu'indiquent les notifications du 28 août 2015, il appartient au gouvernement de compenser au prorata le montant manquant pour la sous-utilisation prévue. **Les données chiffrées présentées dans ce rapport n'intègrent pas ces montants.**

Tableau 24: Soins de santé (2015-2016)

	In miljoen EUR						In %		
	En millions EUR						En %		
	2015	2015	2016	2016	Verschil	Verschil	Verschil	Verschil	
	Mon. juli	Mon. sept	Mon. juli	Mon. sept	-	-	-	-	
	Mon. sept	Mon. juillet	Mon. sept	Différence	Différence	Différence	Différence		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(2) vs. (1)	(4) vs. (3)	(2) vs. (1)	(4) vs. (3)	
Eigen ontvangsten	5 550	5 550	5 515	5 510	0	- 5	0,0	- 0,1	Recettes propres
Bijdragen	1 075	1 075	1 111	1 108	0	- 3	0,0	- 0,3	Cotisations
Alternatieve financiering	2 860	2 860	2 755	2 754	0	- 2	0,0	- 0,1	Financement alternatif
Toegewezen ontvangsten	1 138	1 138	1 149	1 149	0	0	0,0	0,0	Recettes affectées
Externe overdrachten	1	1	2	2	0	0	0,0	0,0	Transferts externes
Opbrengsten beleggingen	4	4	4	4	0	0	0,0	0,0	Produits des placements
Diversen	472	472	495	495	0	0	0,0	0,0	Divers
RSZ-globaal beheer	20 163	20 163	20 264	20 268	0	4	0,0	0,0	ONSS - Gestion globale
bedrag 1	20 163	20 163	20 264	20 268	0	4	0,0	0,0	montant 1
bedrag 2	0	0	0	0	0	0			montant 2
bedrag 3 (afrekening voorgaande jaren)	0	0	0	0	0	0			montant 3 (décompte années précédentes)
RSVZ globaal beheer	2 046	2 046	2 004	2 004	0	0	0,0	0,0	INASTI - Gestion globale
bedrag 1	2 046	2 046	2 004	2 004	0	0	0,0	0,0	montant 1
bedrag 2	0	0	0	0	0	0			montant 2
bedrag 3 (afrekening voorgaande jaren)	0	0	0	0	0	0			montant 3 (décompte années précédentes)
Gemengde loopbanen	138	138	139	139	0	0	0,0	0,0	Carrières mixtes
Totaal ontvangsten	27 897	27 897	27 921	27 921	0	0	0,0	0,0	Total des recettes
Prestaties	23 852	23 852	23 812	23 812	0	0	0,0	0,0	Prestations
Beheerskosten	977	977	977	977	0	0	0,0	0,0	Frais de gestion
Externe overdrachten	1 968	1 968	1 853	1 853	0	0	0,0	0,0	Transferts externes
Overdrachten Toekomstfonds	4	4	4	4	0	0	0,0	0,0	Transferts Fonds pour l'avenir
Bijdrage begrotingsdoelstelling SZ	0	0	0	0	0	0			Cotisation objectif budgétaire SS
Diversen	1 145	1 145	1 275	1 275	0	0	0,0	0,0	Divers
Totaal uitgaven	27 946	27 946	27 921	27 921	0	0	0,0	0,0	Total des dépenses
Saldo	- 49	- 49	0	0	0	0	0,0		Solde

2.2.5 Organismes hors gestion globale

2015

Le solde des organismes hors gestion globale se détériore de 14 millions EUR par rapport aux données de juillet 2015, pour atteindre 110 millions EUR. Si l'évolution au niveau des recettes est stable (+2 millions EUR), les dépenses augmentent quant à elles de 15 millions EUR.

La diminution des prestations (-47 millions EUR) est en effet inférieure à l'augmentation des transferts externes. L'augmentation des transferts externes s'explique par l'augmentation des transferts de l'ONEm hors gestion globale. Cette augmentation est liée à une reprise dans les recettes propres de la gestion globale des soldes des activités régionalisées, programmes de mise au travail (29,4 millions EUR) et au congé-éducation payé (34 millions EUR) en exécution du chapitre 10 de la loi du 20 juillet 2015. Cette opération est neutre en termes SEC.

2016

Pour 2016, le solde des organismes hors gestion globale augmente de 16 millions EUR par rapport aux données de juillet 2015. Cela s'explique notamment par une diminution des dépenses de 19 millions EUR, influencée essentiellement par la diminution des prestations (-17 millions EUR).

Tableau 25: Organismes hors gestion globale (2015-2016)

	In miljoen EUR						In %		
	En millions EUR						En %		
	2015	2015	2016	2016	Verschil	Verschil	Verschil	Verschil	
	Mon. juli	Mon. sept	Mon. juli	Mon. sept	-	-	-	-	
Mon. juillet	Mon. sept	Mon. juillet	Mon. sept	Différence	Différence	Différence	Différence		
(1)	(2)	(3)	(4)	(2) vs. (1)	(4) vs. (3)	(2) vs. (1)	(4) vs. (3)		
Ontvangsten	3 501	3 503	3 226	3 223	2	-3	0,1	-0,1	Recettes
Bijdragen	2 563	2 629	2 478	2 475	66	-3	2,6	-0,1	Cotisations
Toelagen van de overheden	306	306	295	295	0	0	0,0	0,0	Subventions des pouvoirs publics
Alt fin	51	51	51	51	0	0	0,0	0,0	Financement alternatif
Toegewezen ontvangsten	55	55	1	1	0	0	0,0	0,0	Recettes affectées
Externe overdrachten	459	407	330	330	-52	0	-11,4	0,0	Transferts externes
Opbrengsten beleggingen	59	42	66	66	-17	0	-29,5	0,0	Revenus de placement
Diversen	9	14	5	5	5	0	62,8	-0,3	Divers
Uitgaven	3 377	3 393	3 228	3 209	15	-19	0,5	-0,6	Dépenses
Prestaties	2 939	2 892	2 795	2 777	-47	-17	-1,6	-0,6	Prestations
Betalingkosten	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Frais de paiement
Beheerskosten	38	38	34	38	0	4	-0,9	11,3	Frais de gestion
Externe overdrachten	396	459	396	390	63	-6	15,9	-1,4	Transferts externes
Interestlasten	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	Charges d'intérêts
Diversen	4	4	4	4	0	0	0,0	-0,4	Divers
Saldo	124	110	-2	13	-14	16	-11,0	692,3	Solde

3 Bijlagen

Bijlage 1: De berekening van het structureel saldo

Voor de berekening van de structurele begrotingssaldi van de lidstaten baseert de Europese Commissie zich op de raming van het cyclisch-gecorrigeerd saldo, die zij vervolgens aanpast met de niet-recurrente verrichtingen. Formeel kan dit worden weergegeven door volgende vergelijking : Structureel saldo = [Werkelijk vorderingensaldo] – [Cyclische component van de begroting] – [Eenmalige en tijdelijke maatregelen].

Omdat de Europese methodologie als referentie wordt beschouwd in het Samenwerkingsakkoord van 13 december 2013, gebruikt ook de Hoge Raad van Financiën deze methodologie voor de verdeling van de cyclische component over de entiteiten. Daarom wordt ook in deze nota deze methodologie aangehouden voor de bepaling van de cyclische component van Entiteit I.

De elasticiteitscoëfficiënt van de output gap die de Hoge Raad van Financiën gebruikt is dezelfde als degene die de Europese Commissie hanteert voor België, namelijk 0,605. Deze elasticiteitscoëfficiënt is gebaseerd op een aparte inschatting van de elasticiteiten van de ontvangsten en de uitgaven. Voor Entiteit I is de gebruikte elasticiteit vanaf 2015, namelijk na het in werking treden van de zesde staatshervorming, 0,408. Dit betekent dat Entiteit I een aandeel heeft van 67,4 % in de totale cyclische component van de begroting.

De output gap die wordt gebruikt is de output gap zoals berekend door het Federaal Planbureau bij de economische begroting van september 2015.

Naast deze cyclische component heeft de HRF een bijkomende correctie toegepast bij de bepaling van het traject voor respectievelijk Entiteit I en Entiteit II. Deze correctie, die de ‘correctie overdrachten’ wordt genoemd, werd ingevoerd om rekening te houden met de impact van de economische cyclus op de fiscale en andere overdrachten die volgen uit de Bijzondere Financieringswet. Deze bijkomende correctie is neutraal op het vlak van de gezamenlijke overheid, maar heeft wel invloed op het traject van de verschillende entiteiten afzonderlijk.

Tot slot dienen nog de eenmalige maatregelen bepaald te worden om tot het structureel saldo te komen.

